

ולכאורה הערתו נכונה, אבל המעיין היטב בשוע"ר יראה שדבריו "אף אם כתובים בלשון הקדש" מתייחס גם לקטע שלפני כן "אסור לקרותן בשבת ואפילו לעיין בהם בלא קריאה", ולכן הציון לב"ח הוא רק לענין זה, אלא שבתוך כך הוסיף רבנו "ואף בחול אסור משום מושב לצים" וגם ע"ז קאי דברי רבנו "אף אם כתובים בלשון הקדש", ואמנם לענין מושב לצים רק ה"ט"ז ס"ל כן שאסור לקרותו גם אם כתובים בלה"ק.

ואשר על כן יתוקן בהדפסה הבע"ל: ב"ח סוף הסי' (לענין שבת).
ט"ז סקי"ג.

משהה חמץ ודעתו לבערו [גליון]

הת' בן-ציון גייסינסקי
תות"ל רוטטוב ע"נ דון

כתב אדמה"ז בשולחנו סי' תלד סעי' ו: "ואחר הבדיקה מיד יבטל כל חמץ שיש בכל גבולו . . . וביטול זה תקנת חכמים היא, ולמה תקנוהו חכמים . . . לפי שחששו שמא נשארה גלוסקא יפה של חמץ בא' מן הזויות . . . ואילו הי' מוצאה היתה חשובה בעיניו ולא הי' מפקירה, ולכן אינה בטלה מאליה כמו פירורין, ויש לחוש שמא ימצאנה בפסח . . . ואע"פ שמיד שימצאנה יבערנה מן העולם לגמרי, יש לחוש שמא ישהה מעט קודם שיתעסק בביעור, ועל שהייה זו עובר בב"י וב"י".

והנה בהוצאה החדשה של שו"ע אדה"ז, מציין שם העורך הרשד"ב שי' לוין (בהערה לז), דהמקור למה שכתב אדה"ז "ואילו היה מוצאה היתה חשובה בעיניו ולא הי' מפקירה, ולכן אינה בטלה מאליה כמו פירורין", - הוא בתוס' שם (ו, ב ד"ה "ודעתיה עילויה"). ואילו המקור לזה שאמר אדה"ז: "שיש לחוש שמא ישהה מעט קודם שיתעסק בביעור", הוא ברש"י שם ד"ה "ודעתיה עילויה".

ועפ"ז הקשה הרשב"ד שי' לוין בגליון תתמה (עמ' 31), למה מתוך רבינו הזקן בין רש"י ותוס', ומפרש "ודעתיה עילויה" כתוס' - "שאינה בטלה מאליה כמו פירורין", וסיבת החיוב כרש"י - "שמה ישהה מעט קודם שיתעסק בביעור ועל שהייה זו עובר בב"י וב"י", ואינו רוצה לבאר לא כפירוש רש"י ולא כפירוש התוס'. ומתוך שם באריכות נפלאה הצריכותא של אדה"ז לתווך בין ב' השיטות, עיי"ש.

אבל לכאורה כאשר נדייק ונבין דברי התוס', יובן שזה שציין בשו"ע שם לרש"י אינו נכון, ובמילא קושייתו נופלת מאל"י.

דהנה אדה"ז למד הפשט בתוס', דהחשש הוא שמא ישהה, וכמו שמשמע (כמעט בפירושו) בסי' תלג ס"ק ג בהגהה הא', דכתב: "משמע דמיד קודם שיבערנה עובר עליה אם שוהה מעט, אע"פ שדעתו לבערו אח"כ, ואין לומר דחיישינן שמא יחוס עלי' לבערה כדפירש רש"י, דהא לשיטת התוס' לא הוזכר בגמ' דחיישינן שמא יחוס עליה". דהיינו שמדבר בשיטת התוס', ואומר שעובר אם ישהה מעט.

ולא למד כהצל"ח וכהשאג"א שהחשש הוא שמא ימצא ביו"ט, ואז א"א (לשיטת התוס' עכ"פ) לשורפה, ולכן יבטל קודם הפסח, כדי שלא יעבור בב"י וב"י (ובמילא הקשה השאג"א סו"ס פ', דלשיטת התוס' שמשהה חמץ ע"מ לבערו אינו עובר, אינו מובן למה צריך הבודק לבטל, הרי בכל-אופן לא יעבור בב"י וב"י).

וע"ז מתרץ: שחיישינן שמא ימצא גלוסקא יפה ביום ז' של פסח שהוא יו"ט, וא"י לבערו, וממילא נתבטל העשה דתשבתו. עיי"ש, - אלא החשש הוא שמא ישהה.

והחילוק בין רש"י ותוס' הוא: שרש"י לומד שהסיבה לשהייה זו, היא ה"דעתיה עילויה", מפני שחס עלי' לשורפה; ולתוס' ודעתיה עילויה היא רק סיבה למה אינה מתבטלת מאל"י כמו פירורין, והשהייה היא סתם מצד עצלנות וכו'.

ובמילא יוצא פשוט שפסק רבינו הזקן לגמרי כתוס', ובתחילה מבאר למה אינה בטילה מאל"י כמו פירורין, היינו "כיון שחשובה היא בעיניו ולא הי' מפקירה, ולכך אינה בטלה מאל"י כמו פירורין".

ואח"כ ממשיך ומבאר למה עובר עלי'ה, הרי "מיד כשימצאנה יבערנה", וע"ז אומר ש"יש לחוש שמא ישהה מעט קודם שיתעסק בביעור (דמתעסק לשיטת התוס' הרי הוא כמבער) ועל שהי' זו עובר בב"י וב"י". והכל כדברי התוס', ופשוט.

ומה שהקשה הרשד"ב שי' לוין, דלשיטת התוס' הרי המשהה חמץ אינו עובר, י"ל דדוקא המשהה חמץ ע"מ לבערו ולא סתם מתוך עצלנות וכו', וד"ל.

